

Sayı : 64272063-610 - 496
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7-15224)

07 Şubat 2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : TBMM Başkanlığının 15.01.2013 tarih ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-102792 sayılı yazısı.

İzmir Milletvekili Sayın Alaattin YÜKSEL'in tarafıma tevcih ettiği 7/15224 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EK :
Önerge Cevabı (3 Sayfa)

İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN ALAATTİN YÜKSEL'İN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/15224)

Sorular 1, 2, 3, 5:

Elektrik dağıtım şirketlerinin özelleştirilmesi aşamasında, şirketlerin kasalarında bulunan ve kamunun parası olan paraların, alıcı şirketlere bırakıldığı Sayıştay raporlarına da yansımıştır. Bu kapsamda TEDAŞ'ın bu süreçleri incelemesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Ayrıca bu özelleştirme süreçlerinde kayıp kaçak oranları ile ilgili de sürekli düzenleme yapılmakta, düşmesi gereken kayıp kaçak oranları daha yüksek olarak belirlenmektedir. Ayrıca, yeni bir EPDK kararı ile perakende şirketlerinin dolayısıyla da dağıtım şirketlerini kar marjı yüzde 2,33'den 3,49'a çıkarılmış, neredeyse yüzde 50 oranında fazla kar olanağı sağlanmıştır.

Bu kapsamda;

-TEDAŞ, özelleştirilen dağıtım şirketlerinin devri aşamasında kasalarında ya da banka hesaplarında bulunan kaynakların, alıcı şirketlere bırakılması konusunda ne işlem yapmıştır? Hangi özelleştirme işlemleri için bu denetimler yapılmış, ne kadar kaynak geri alınabilmiştir?

-TEDAŞ, özelleştirilen şirketlerin devri aşamasında söz konusu şirketlerin okunan endeks sayısının düşürülmesi ve tahakkuk iptal oranlarının arttırılması yöntemiyle alıcı şirketlere kaynak aktarılmasını sağlayan sorumlular hakkında ne işlem yapmıştır?

-Kayıp kaçak oranlarının düşürülmesi beklenirken, yükseltilmesi ne anlama gelmektedir? Bu yolla, faturasını düzenli ödeyen vatandaşlardan tahsilât yapıp, özel şirketlere aktarılması uygulaması daha ne kadar sürecektir?

-Dağıtım özelleştirmelerinde "şirketlerin kasalarındaki paraların alıcı şirketlere usulsüz olarak aktarılması", "sayaç okuma sayısının azaltılması ve tahakkuk iptalleri ile şirketlere kaynak aktarılması", "kayıp-kaçak oranlarının yüksek tutulması" ve "kar marjının arttırılması" gibi uygulamaların yapılmasının amacı nedir? Şirketlere "kar garantisi" mi verilmiştir? Özelleştirme, kamuya kaynak yaratmak için mi özel şirketlere finansman sağlamak için mi yapılmıştır? Vatandaşın faturasına zam olarak-yansıyan bu uygulamalara ne zaman son vereceksiniz?

Cevaplar 1, 2, 3, 5:

Özelleştirme İdaresi Başkanlığının Dağıtım Şirketleri özelleştirilmesi modeline yönelik Danıştay 1. Dairesinden E:2004/17, K:2004/24 nolu ve E:2004/444, K:2004/409 nolu istişari görüşler alınmış ve bu çerçevede Elektrik Dağıtım Şirketlerinin özelleştirilmesinde, bir dağıtım bölgesinde dağıtım varlıklarının kullanım hakkına ve dağıtım ile perakende satış lisansına sahip şirketin hisselerinin blok olarak satışı öngörülmüştür.

Bilindiği üzere, Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. (TEDAŞ) özelleştirme uygulamaları, 4046 sayılı Kanun'a göre özelleştirme modeli ve 3096 sayılı Kanun'a göre özelleştirme modeli olmak üzere iki model ile gerçekleştirilmiştir. Başkent, Sakarya, Meram, Çoruh, Osmangazi, Yeşilirmak, Çamlıbel, Fırat, Uludağ, Trakya EDAŞ'ların özelleştirilmeleri 4046 Sayılı Kanun'a göre, Göksu ile Menderes EDAŞ'ların özelleştirilmeleri ise 3096 Sayılı Kanun'a göre gerçekleştirilmiştir.

3096 Sayılı Kanun'a göre yapılan özelleştirme modelinde, fiili devir tarihi itibarıyla sayım, ölçümler ve tespitler yapılarak devir işlemleri gerçekleştirilmektedir. Fiili devir tarihi (gün ve saati) itibarıyla mevcut şirketin Perakende Satış ve Elektrik Dağıtım Lisansı sonlandırılmakta, tesislerin işletilmesi ile ilgili tüm yetki ve sorumluluk yeni lisans sahibi başka bir şirkete devredilmekte, oluşturulan Devir Kurulu tarafından devir anı itibarıyla endeks, stok demirbaş ve kasa sayımı vb. tüm varlıklar kayıt altına alınarak devir işlemi gerçekleştirilmektedir.

İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN ALAATTİN YÜKSEL'İN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/15224)

4046 Sayılı Kanuna göre yapılan özelleştirme modelinde ise, faaliyetlerini mevcut Lisansları kapsamında rutin olarak yürüten, tahsilat ve ödemelerine rutin olarak devam eden şirket; alacak, hak ve borçlarıyla birlikte, yani bilanço mevcutlarıyla Özel sektöre devredilmektedir. Buna göre, devir (hisse satış sözleşmesinin imzalanması) işlemi, devir tarihinden önce kamuya ait olan şirket hisselerinin devir tarihinden itibaren özel sektöre geçmesinden ibarettir. Bu Kanuna göre yapılan Özelleştirme modelinde, devir sırasında devir bilançosu, kasa, stok veya demirbaş sayımı, sayaç okuma gibi uygulamalar yapılması söz konusu değildir.

Buna göre, 3096 sayılı Kanun'a göre yapılan özelleştirme modelinde "fili devir tarihi" belirlenerek bütün borç ve alacaklar ile endeks tespiti, stok, demirbaş ve kasa sayımı vb. tüm varlıkların kayıt altına alınarak belirlenmesi söz konusu iken, 4046 sayılı Kanuna göre yapılan özelleştirme modelinde ise; İşletme Hakkı Devir Sözleşmesinin hükümleri geçerli olup, tüzel kişiliği ve bütün faaliyetleri devam eden bir Şirketin sermaye sahipliğinin el değiştirmesi söz konusu olmaktadır.

4046 sayılı Kanun'a göre yapılan özelleştirmelerde, blok hisse satış yöntemi uygulanmıştır. Burada, faaliyetlerine devam eden elektrik dağıtım şirketinin hisselerinin, belli bir tarihte alıcıya devri yapılmaktadır. Bu yöntemle göre, özelleştirme öncesinde ve sonrasında şirketin hak, borç ve yükümlülüklerinde herhangi bir değişiklik söz konusu olmamakta, şirket faaliyetlerini rutin olarak yürütmekte ve tahsilat ve ödemeler de rutin olarak yapılmaktadır. Anılan yöntemde devir işlemi (Hisse Satış Sözleşmesinin imzalanması), devir tarihinden önce kamuya ait olan şirket hisselerinin devir tarihinden itibaren özel sektöre geçmesini sağlamaktadır. Diğer bir ifadeyle, 3096 sayılı Kanun çerçevesinde gerçekleştirilen elektrik dağıtım özelleştirmeleri için geçerli olan devir tarihi itibarıyla endeks okuma, stok sayımı gibi uygulamalar 4046 sayılı Kanun'a göre gerçekleştirilen elektrik dağıtım özelleştirilmelerinde geçerli olmayıp; şirketin tüzel kişiliği, hakları, borçları ve yükümlülüklerinde herhangi bir değişiklik olmaksızın sadece hisselerin el değiştirmesi söz konusudur.

Yukarıda yapılan açıklamalardan da görüleceği üzere, 4046 Sayılı Kanuna göre yapılan özelleştirme modelinde, faaliyetlerini mevcut Lisanslar kapsamında rutin olarak yürüten, tahsilat ve ödemelerine rutin olarak devam eden şirket alacak, hak ve borçlarıyla birlikte, bilanço mevcutlarıyla özel sektöre devredilmekte olup, özelleşen dağıtım şirketlerinin devir aşamasında TEDAŞ tarafından alıcı Şirketlere herhangi bir kaynak aktarımı söz konusu olmamıştır. Ayrıca, konuyla ilgili incelemeler devam etmektedir.

Soru 4:

EPDK perakende şirketlerinin dolayısıyla da dağıtım şirketlerinin kar marjını yüzde 2,33'den yüzde 3,49'a hangi gerekçe ile yükseltmiştir? Özelleştirmelerin büyük bölümünün tamamlanmasının ardından böyle bir uygulama yapılmasına neden ihtiyaç duyulmuştur? Bu kararla, dağıtım şirketlerinin bir yıllık karı ne kadar artacaktır?

Cevap 4:

875 Sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu Kararı Ek-2'si, 20 dağıtım şirketi için gelir gereksiniminin hesaplanmasını ve tarife metodolojisini içermektedir. Bu belge içerisinde brüt kar marjı oranı tanımı yer almamış aynı amaca hizmet eden perakende enerji satış marjı (PSM) tanımı kullanılmıştır.

**İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN ALAATTİN YÜKSEL'İN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/15224)**

Belge içerisinde PSM'nin işletme marj oranı ve risk marj oranının toplamından oluştuğu belirtilmiş ve PSM % 2,33 olarak hesaplanmıştır. Ancak, 06/06/2008 tarih ve 26898 sayılı Resim Gazetede yayımlanan "20 Dağıtım Şirketinin İlk Uygulama Dönemine İlişkin Gelir Düzenlemesi Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ"deki "İlgili tarife döneminin ortalama enerji alım fiyatı hesaplamalarına dahil edilecek Piyasa Mali Uzlaştırma Merkezi (PMUM) ortalama enerji alım fiyatı, üç aylık PMUM fatura bedeli ortalama enerji alım fiyatından Brüt Kar Marjı Tavanı (BKMT) içerisinde yer alan dengeleme ek maliyet bileşeni olan % 0,10 düşülmek suretiyle bulunur." hükmü gereği BKMT, daha sonraki dönemlerde % 2,33 olarak uygulanmıştır.

30/03/2010 tarih ve 2491 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (Kurul) Kararında, perakende satış lisansına sahip dağıtım şirketlerinin; dağıtım bağlantı ve sistem kullanım, perakende satış ve perakende satış hizmeti tarifeleri ile iletim, kesme bağlama ve güvence bedellerine ilişkin ikinci uygulama dönemi 1/1/2011- 31/12/2015 olarak belirlenmiştir. Ancak, Kanunun geçici 9 uncu maddesindeki "(1) 31/12/2012 tarihinde sona erecek geçiş döneminde düzenlemeye tâbi tarifeler üzerinden elektrik enerjisi satın alan tüketicileri, dağıtım bölgeleri arası maliyet farklılıkları nedeniyle var olan fiyat farklılıklarından kısmen veya tamamen koruyacak şekilde tesis edilmiş ve uygulamaya ilişkin hususları tebliğle düzenlenmiş olan fiyat eşitleme mekanizması uygulanır. Tüm kamu ve özel dağıtım şirketleri fiyat eşitleme mekanizması içerisinde yer alır. (2) Geçiş dönemi süresince ulusal tarife uygulamasının gerekleri esas alınır ve ulusal tarifede çapraz sübvansiyon uygulanır. Ulusal tarife, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından hazırlanır ve Kurul onayıyla yürürlüğe girer. Kurul onaylı çapraz sübvansiyon ancak Bakanlar Kurulu kararı ile değiştirilebilir. (3) Geçiş dönemi süresince tüm hesaplar ilgili mevzuata göre ayrıştırılarak tutulur." hükümleri gereğince, geçiş döneminin ve ulusal tarife uygulamasının 31/12/2012 tarihinde sona ereceği ve 01/01/2013 tarihinden itibaren perakende enerji satışı faaliyetinin daha rekabetçi olacağı yeni bir piyasa yapısının oluşacağı gerekçesiyle 09/12/2010 tarih ve 2914 sayılı Kurul Kararı ile 2011-2015 dönemlerini kapsayan ikinci uygulama döneminin ilk iki yılı olan 2011-2012 dönemi için BKMT belirlenmiştir.

Söz konusu Kurul Kararı ile BKMT % 2,33 olarak belirlenmiştir. Sonrasında, 4628 sayılı Kanun gereği 01/01/2013 tarihinden itibaren dağıtım şirketlerinin dağıtım faaliyeti ve perakende satış faaliyetini ayrı tüzel kişilikler altında yürütmek üzere ayrışması da dikkate alınarak 2013 ile 2015 yıllarını kapsayan dönem için BKMT 19/10/2012 tarihli ve 4089 sayılı Kurul Kararı % 3,49 olarak yeniden belirlenmiştir.

BKMT hesabı yapılırken elektrik dağıtım faaliyeti gösteren 21 şirketin perakende satış faaliyetine ilişkin maliyet kalemleri şirket bazında belirlenmiş ve ülke geneli ortalama maliyete ulaşılmıştır. Teşvik esaslı bu yöntemde maliyetleri BKMT'nin üzerinde olan şirketler maliyetlerini BKMT'nin altına düşürmeye zorlanmaktadır. Hesaplamalarda kullanılan parametreler; faaliyet giderleri, teminat giderleri, finansman giderleri ile Dengeleme ve Uzlaştırma Piyasası kaynaklı giderlerdir. Söz konusu parametrelerde meydana gelen değişimler dikkate alınarak yeni BKMT belirlenmektedir.